

MAM, JE WORDT OMA!

Carry Slee

**MAM,
JE
WORDT
OMA!**

www.carryslee.nl

Tekst © 2010 Carry Slee

© 2010 Carry Slee en FMB uitgevers, Amsterdam

Omslagfoto en foto pagina 144 Hester Doove

Omslagontwerp twelph.com

Opmaak binnenwerk Peter de Lange

ISBN 978 90 499 2445 4

NUR 301

Carry Slee is een imprint van FMB uitgevers bv

Voor mijn lieve dochter Masja

EEN

Masja trok het rechtervoorportier van onze auto open en legde een doos Merci op mijn schoot. 'Omdat we mee mogen rijden.'

Was dit een grap? Toen de kinderen nog thuis woonden en ik aan het begin van mijn carrière stond, kwam ik regelmatig met een doos Merci thuis. In die tijd bezocht ik nog gratis scholen en bibliotheken om mijn werk te promoten. Soms reisde ik drie uur heen en drie uur terug met de trein. Een hele middag over mijn werk vertellen en na afloop trad de bibliothecaris dan naar voren. 'We danken Carry Slee heel hartelijk voor haar komst. Mevrouw Slee, we hebben iets voor u.'

En elke keer als ik weer een doos Merci kreeg, keek ik erbij alsof ik zeer was verrast. Deden we iets van betekenis voor elkaar in het gezin, dan zeiden we altijd: 'Jij hebt een doos Merci verdiend.'

En nu kreeg ik er een van mijn eigen dochter. Het

was geen grap, dat voelde ik. Sinds wanneer was ze zo tuttig beleefd? Omdat Edgar en zij mee mochten rijden? Dat was toch logisch? Ze hadden geen auto. We gingen naar Gouda, naar de opening van haar expositie. Elles keek strak voor zich uit over de weg en ik probeerde iets te mompelen als 'lief van jullie'.

'Moet je hem niet openmaken?' vroeg Masja.

'Straks,' zei ik.

'Ik lust er wel een,' zei ze.

We reden net de straat uit. Dan kon ik die doos nog openmaken ook, terwijl ik altijd zo onhandig was. Waar sloeg dit op? Na een tijdje prutsen was het gelukt. Ik hield de doos naar achteren zodat Mas en Edgar een chocolaatje konden pakken.

'Ik wil met hazelnoot,' zei Elles.

Ik zag wel iets vreemds in de doos, maar het drong niet tot me door.

'Zie je niks?' vroeg Mas. 'Kijk eens goed, mam.'

Ineens zag ik het. Midden in de doos ontbrak een chocolaatje. Wat zat er nou op die plek? Een predictor? 'Nee!' riep ik toen ik het roze streepje zag.

'Mam, je wordt oma!'

El gaf ook een gil.

De tranen stonden in mijn ogen. Onze Mas was zwanger.

'Het kan nog losraken,' zei ze. 'Dat je het weet.'
'Hoe ver ben je?'
'Net een week over tijd.'

De laatste jaren barstte ik van de omahormonen. Toen we een keer in de fietsenwinkel een peuterfietsje zagen, werd ik helemaal week vanbinnen. Laatst wees Elles in een tuincentrum naar een klein gietertje. Ik werd op slag sentimenteel.

Terwijl we door Amsterdam reden keek ik naar buiten. Ik zag moeders gearmd lopen met hun zwangere dochters. Ik zag oma's met kinderwagens. Kleintjes bij hun oma voorop in het zitje. Een oma met een jarige met een kroon op zijn hoofd. Een oma die met haar kleinkinderen het zwembad in ging. Een trotse oma naast een kinderwagen waar iemand bewonderend over gebogen stond. Overal waar ik keek zag ik oma's en zwangere vrouwen. Het leek alsof de hele wereld was veranderd.

Ik zag een oma achter een peuter aan rennen en dacht aan mijn eigen conditie. Daar mocht wel iets aan gebeuren. Als het kleintje wat groter was, wilde ik wel met hem kunnen ballen. En boompje verwisselen en verstoppertje spelen. Het moest niet zo zijn dat ik al halverwege de trap stond te hijgen en het kind dacht dat mijn batterijen op waren.

Mijn eigen opa deed vroeger handstand tegen de muur. In die tijd had niemand een opa die dat kon. Ik was zo trots op hem, maar helaas zag ik dat mezelf niet doen. Mijn oma kon hartstikke hard rennen. Ze zwaaide me uit toen ik op schoolreisje ging. Alle ouders zwaaiden, maar mijn oma rende achter de bus aan, helemaal tot aan de hoek. Ik was verre van trots. Ik schaamde me dood, bang als ik was dat ze zou vallen. Dat ging ik dus niet doen. En mijn moeder ook niet. 'Die uitsloverij van oma is niks voor mij,' zei ze altijd. Waarschijnlijk vond ze alles uitsloverij, want ik kan me niet herinneren dat ze ooit iets met onze kinderen deed. Soms vroegen de kinderen haar of ze mee wilde doen met een spelletje. 'Laat oma maar zitten,' zei ze dan. 'Oma is moe.'

Mijn vader ging nog weleens met ons mee naar de kermis. Toen onze oudste voor het eerst op een paardje in de draaimolen voorbijkwam, kreeg hij tranen in zijn ogen. Ik vond het nog zo sentimenteel, maar nu begreep ik het opeens.

Ik keek achterom naar Masja, die stralend naast de aankomende vader in de auto zat. Het leek opeens zo kort geleden dat ze zelf nog klein was. En nu werd ze moeder. In haar groeide ons kleinkind. Ik pakte haar hand en gaf er een kus op.

Elles stopte voor een zebrapad. Een vrouw van

boven de veertig achter een kinderwagen stak over.

Over een tijdje loop ik ook zo door Amsterdam, dacht ik. Het gevoel was zo groot dat ik het amper kon bevatten. Ik keek de vrouw na. Ze moest het hebben gevoeld, want ze keek vragend mijn kant op. Ik draaide het raampje open. 'Sorry dat ik zo kijk, maar ik word ook oma!' riep ik.

'Hoezo ook?' riep ze kwaad. 'Dan zal deze toch eerst een kind moeten krijgen.'

Lachend reden we door. Vroeger was het veel duidelijker. Mijn oma's droegen bloemetjesjurken. Ze hadden gepermanent haar met een vleugje blauw of lila erdoor. Ze liepen niet in een spijkerbroek met sneakers. Ik heb ze zelfs nooit in een broek gezien. Een oma zag eruit als een oma, je kon je niet vergissen.

'Hè,' zei Elles toen we de grote weg op draaiden. 'File.'

Meestal werd ik daar heel ongeduldig van. Maar vandaag kon het me niks schelen. Ik kon wel huilen van geluk. Over negen maanden min één week werd ik oma.

TWEE

Schrijven was mijn leven. Elke ochtend steevast om negen uur moest ik achter mijn bureau zitten. Voor de werkdag begon wandelde ik met de hond door het bos. De wandeling had ik zo uitgekiend dat ik het precies redde qua tijd. Maar soms hield iemand me aan voor een praatje. Net iets te lang. De rest van de wandeling liep ik dan half rennend met de hond blaffend achter me aan naar huis. Hijgend maar toch nog op tijd kon ik dan beginnen.

Een enkele keer was het door omstandigheden iets later geworden. Dan werd ik onrustig, kreeg ik een schuldgevoel. Ik moest van mezelf doorwerken; altijd wilde ik doorwerken. Was een verhaal bijna af, dan zat het volgende alweer in mijn hoofd. Ik stuurde het manuscript naar de uitgever en begon aan het volgende. Er zat geen dag tussen. Ik had altijd haast. Want ik was al te laat. Mozart zat al op zijn vierde achter de piano, dat was wat mijn vader altijd vertelde. Als je echt iets in de kunst wilde bereiken, moest

je jong beginnen, zei hij. En ik was pas op mijn achtendertigste met schrijven begonnen. Die verloren jaren kon ik nooit meer inhalen.

Mijn hoofd zat vol verhalen. Ze moesten er allemaal uit, zo snel mogelijk. En bij elk boek was ik bang dat ik halverwege dood zou gaan en het niet af had. Na elke vakantie was ik blij dat ik weer levend terug was en verder kon. Op een van mijn verjaardagen zat ik midden in een autobiografische roman. We hadden vrienden voor de lunch uitgenodigd. Die dag begon ik extra vroeg. Maar omdat ik wist dat ik die dag niet ongestoord kon doorwerken, raakte ik in de stress. Ik zat vast in mijn verhaal en kon mijn werkkamer niet uit voordat ik wist hoe ik verder moest. Elles moest iedereen afbellen. Maar mijn toenmalige uitgever kwam me verrassen. Elles heeft de bloemen en het cadeau aangenomen en haar koffie met taart gegeven. Ik kwam mijn werkkamer niet uit. Ik moest door door door.

Ook nadat mijn vijftwintigste boek was verschenen had ik nog geen rust. De postbode met een aangetekend stuk, de man die de meterstand op kwam nemen – alleen al de gedachte dat de bel kon gaan gaf stress. Mijn werkkamer lag gunstig. Ik had geen last van lawaaierige burens of het verkeer. Maar er was één groot nadeel: vanaf de straat kon je me

zien. Het kon me zomaar overvallen tijdens het werk, de gedachte dat een vriendin onaangekondigd voor mijn raam zou staan. Zoiets gebeurde misschien een of twee keer per jaar, maar het kon die dag zijn. Ik begon al te hyperventileren bij het idee dat ze op mijn raam zou tikken en met een stralend gezicht het gebaar van koffiedrinken zou maken. Rustig, zei ik dan tegen mezelf. Hoe groot is die kans? Maar wees eerlijk, de kans was er wel. Na een halfuur gefrustreerd boven mijn werk te hebben gezeten, stond ik op, liep naar het raam en schoof de luxaflex dicht.

Ik schreef vijf dagen per week. Ik was blij als ik een prijs had gewonnen, maar er zat ook een keerzijde aan. Gedoe met de televisie en de pers. Het kostte me minstens een dag, soms wel twee.

Niemand kon me ervan afbrengen, ik moest door. Het was sterker dan mezelf. Ik schreef zó snel met de pen dat mijn pols na jaren begon te protesteren. Dan maar met links verder. De finish was nog lang niet in zicht.

En nu zei ik het zomaar, toen ik hoorde dat Masja zwanger was: 'Ik pas elke week een dag op je kind.'

Er was geen schuldgevoel, geen enkele twijfel. Een hele werkdag offerde ik zomaar op. Dat betekende tweeduizend woorden per week. Ruim honderddui-

zend per jaar. Een heel boek! Ik stond het zomaar af aan een embryo van nog geen week. Omdat het mijn kleinkind was.

Ze stonden er, de genodigden voor de opening van de expositie. De directeur van het museum stond op een soort podium. Ik had zin om zelf het podium op te klimmen, de microfoon te pakken en te roepen: 'Ik word oma!'

Het ging nu niet om mij, maar om Masja. Ik wist dat ik het nog niet mocht vertellen, maar tegen mijn beste vriendin kon ik mijn mond niet houden. 'Ik word oma,' fluisterde ik. 'Mas is zwanger.'

Ik moest het kwijt. Het liefst had ik meteen de pers gebeld.

Toen ik zelf zwanger was, kon ik het ook niet voor me houden. Ik was achtentwintig en dramadocent en vertelde het aan mijn leerlingen. Ik was nog maar tien dagen over tijd. Ik had nog niet eens een test gedaan. Toch vertelde ik het, zonder enige twijfel. 'Ik ben zwanger.' Na de conceptie had ik het meteen gevoeld. Mijn hele lijf voelde anders. Voor mijn ouders verzwegen ik het nog even, maar mijn leerlingen kregen het te horen. Ik vroeg hun wel om het geheim te houden. Ik werkte bij de Stichting Katholiek Onderwijs en ik had nog geen vaste aan-

stelling. De directeur van de school had al wel toegezegd dat ik die zou krijgen. Even vond ik het nog eng. Er hoefde maar één leerling tussen te zitten die zijn mond voorbijpraatte, maar ze hebben niets verteld. Toen ik mijn aanstelling kreeg, heb ik ze op ijs getrakteerd. Achteraf gezien was het heel stom geweest. Stel je voor dat ik toch gewoon ongesteld was geworden, dan had ik ze dat weer moeten vertellen. Maar ik wist het zeker, ik werd moeder. Iets mooiers kon ik me niet voorstellen. Mijn hele jeugd had ik met poppen gespeeld. Het verzorgen zat me in het bloed.

‘Wat wil je worden?’ had Sinterklaas gevraagd aan de kinderen toen ik in de kleuterklas zat.

De meeste jongens hadden piloot gezegd. En een paar meisjes wilden verpleegster worden.

‘Moeder!’ had ik geantwoord.

Hoewel ik er heilig van overtuigd was dat ik zwanger was, was de dag dat ik eigenlijk ongesteld moest worden toch spannend. Ik had die dag les en liep op school wel tien keer naar de wc om het te controleren. De wc zat naast het kamertje van de conciërge. Ik zag hem kijken, maar ik móést het weten.

‘Heb je blaasontsteking?’ vroeg hij toen ik voor de zesde keer langskwam. Maar het kon me niet schelen wat hij dacht. Het was zo’n overweldigend ge-

voel, en dat had ik nu weer. Ik zag Masja stralend rondlopen. Haar blik was anders, zo zacht, alsof ze al moeder was. Ik werd oma, ik had er een status bij. Laatst moest ik voorlezen in een tv-programma van Prem. 'Oma leest voor,' zei ik tegen Elles toen ik mezelf terugzag. Maar nu werd ik echt oma. Het was net alsof alles op zijn plek viel. Over een poosje kon ik mijn kleinkind voorlezen. Hoe zou het gaan? Zou ik mijn eigen boeken voorlezen, of juist niet? Ineens wist ik het, ik ging nieuwe verhalen verzinnen met mijn kleinkind in de hoofdrol.

Als in een droom liep ik op de tentoonstelling rond. Ik geloof niet dat ik één kunstwerk heb gezien. Maar dat gaf niet, ik kende Masja's werk natuurlijk heel goed. En dit gevoel was spiksplinternieuw. Het was nog warm. Er kon niets tegen op.

Ik moet er wel heel trots uit hebben gezien, want de een na de ander kwam naar me toe.

'U bent zeker de trotse moeder,' zei een vrouw. 'Gefeliciteerd.'

'We hebben het net gehoord,' zei ik. Geweldig, hè?'

'Net gehoord?' De vrouw keek me verbaasd aan.

'De toespraak,' zei Elles gauw. 'De toespraak van de directeur die we net hebben gehoord. Wat een prachtige toespraak.'

Het drong niet echt tot me door. Ik kon alleen maar aan mijn kleinkind denken. Eind mei zou de baby komen. Masja was ruim een maand te vroeg geboren. Met zesendertig weken was ze er al. Misschien hield ik mijn kleinkind in april al in mijn armen. Dan was het een Stier. Stieren zijn lieve sociale wezens. Maar als het niet eerder kwam, was het Tweelingen. Ook niet verkeerd. Intelligent, vrolijk en luchtig. Ik realiseerde me dat ik nu al alleen naar de positieve karaktereigenschappen van mijn kleinkind keek. Ik glimlachte in mezelf. Niemand moest het wagen ooit iets negatiefs over mijn kleinkind te zeggen. Zo was ik als moeder ook. Alleen Elles en ik mochten kritiek op onze kinderen hebben, verder niemand. Als iemand iets over mijn honden zei werd ik al pissig.

De directeur van het museum kwam met Masja naar ons toe. 'U bent de ouders.' Hij gaf ons een hand. 'Gefeliciteerd, u mag trots op uw dochter zijn. Ik ben heel benieuwd naar de ontwikkeling in Masja's werk. Ze gaat ons nog verrassen.'

'Dat denk ik ook,' zei Masja lachend. 'Ik had zo gedacht volgend jaar, ergens in mei, dan komt mijn ultieme masterpiece.' En ze knipoogde naar ons.